

Sammanfattningar av presentationerna Training the Trainers (Fortbildning för utbildare) i projektet Biomethane Regions

Del 1 – Treforest, södra Wales, maj 2011

Del 2 – Köpenhamn, Danmark, november 2011

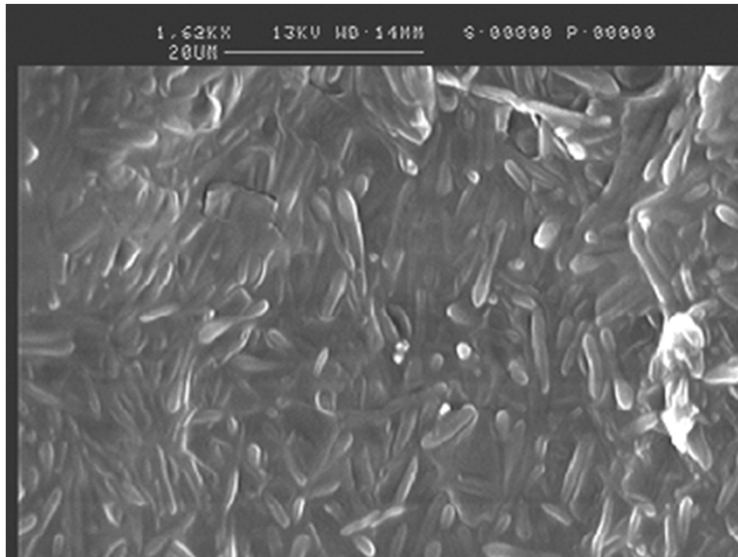
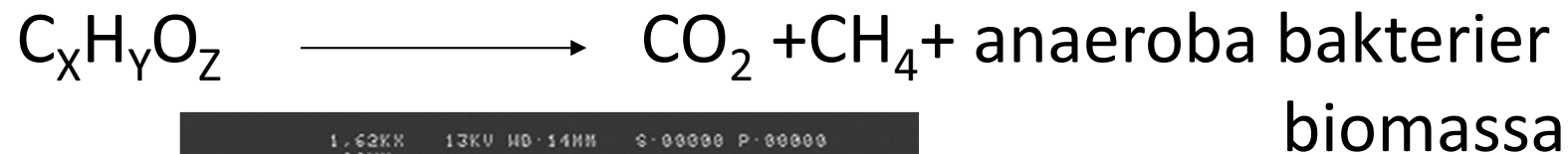
Här följer några korta sammanfattningar av presentationerna. De finns att läsa i sin helhet på www.bio-methaneregions.eu och www.swea.co.uk/proj_biomethane.shtml

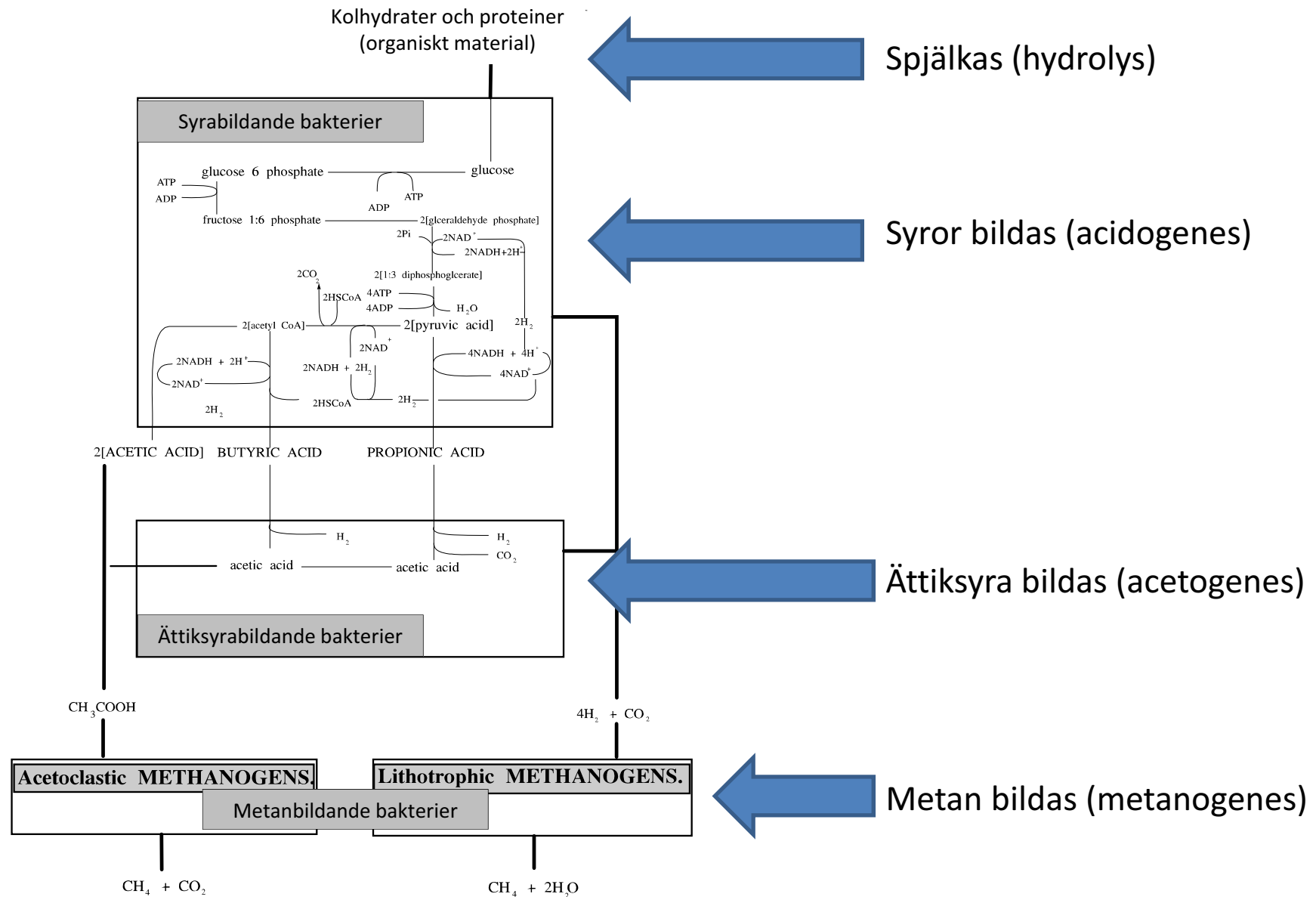
Grundläggande biokemi
Richard Dinsdale
Universitet i Glamorgan

Vad är anaerob rötning?

Anaerob rötning innebär att organiskt material omvandlas till metan och koldioxid med hjälp av mikroorganismer och i frånvaro av syre.

Steg i anaerob rötning

Källa: Guwy, (1996). Omarbetning av Mosey, (1983)

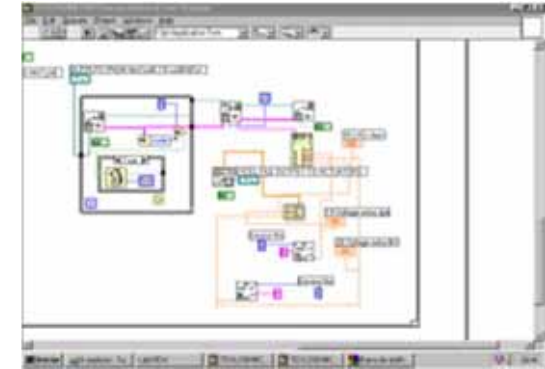
Övervakning och styrning
Sandra Esteves
Universitet i Glamorgan

Slutsats

Övervakning och styrning av råvaror och
förloppet i reaktorn ger effektiv
behandling/återvinning och produkter av hög
kvalitet, samt förbättrar anläggningens
ekonomi

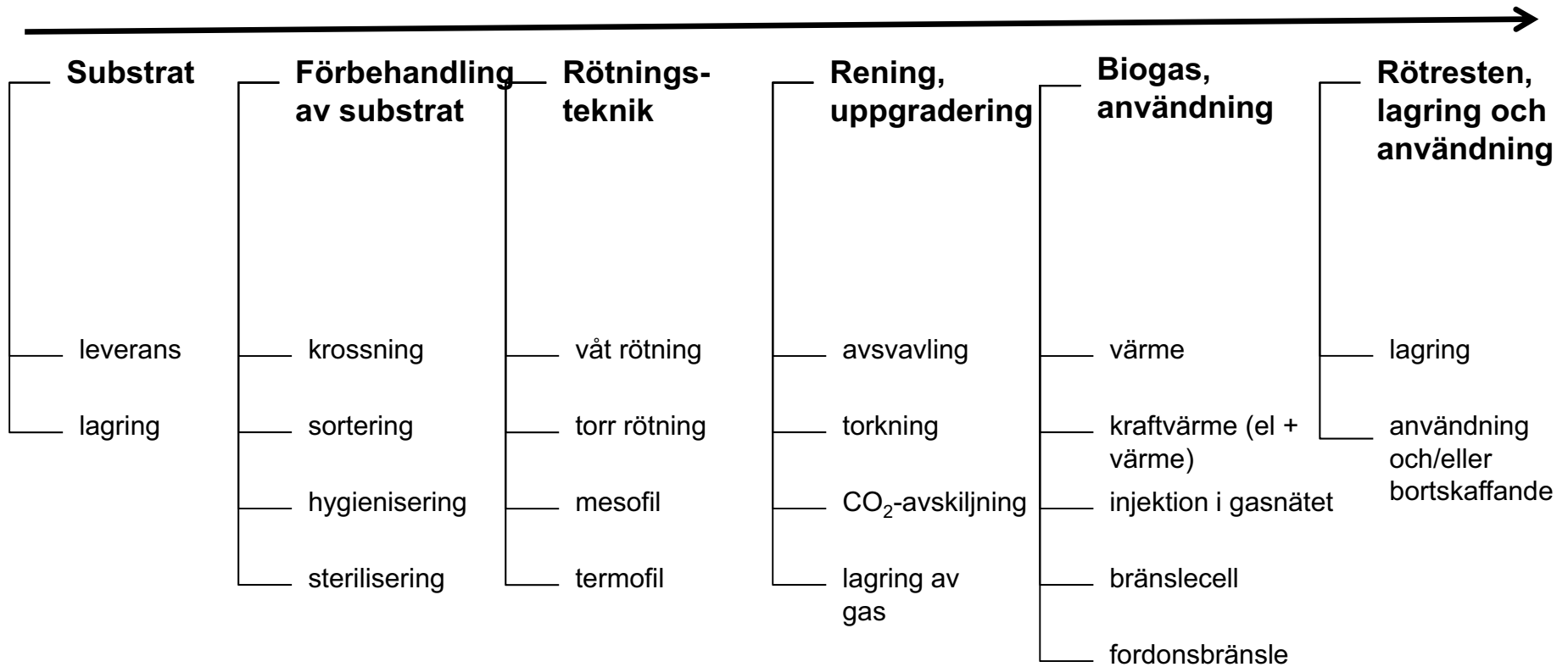
Hur kan vi styra/optimera anläggningen?

- Styrningen baseras på råvarans egenskaper och reaktorförloppet
  - Håll den inställda temperaturen
  - Ändra inmatningshastighet/uppehållstid
  - Sluta använda vissa råvaror, eller leta efter kompletterande råvaror som behövs i det "perfekta" receptet
  - Tillsätt vatten/återcirkulera den flytande rötresten
  - Justera pH och alkalinitet
  - Dosera makro- och mikronäringsämnen, t.ex. järn, kobolt, nickel, molybden, selen, kalcium, magnesium och B-vitamin
  - Förbehandla eller efterbehandla

Biogasanläggningens delar
Karl Puchas
Energikontoret i Steiermark, Österrike

olika torrsbstansinnehåll

Våtrötning

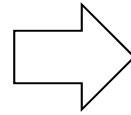
< 25 % torrsbstans
kontinuerlig rötning (flöde)
pumpning
automatisk

Torrötning

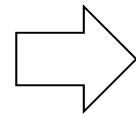

25 % torrsbstans
ingen pumpning
kan lagras i hög
satsvis rötning (halvautomatisk)

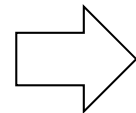
olika råvaror

flytande → pumpning
gratis
lukt
lågt energiutbyte

fast → ingen pumpning
kostnad
högt energiutbyte

fast eller flytande
ekonomisk vinst
förbehandlingsenhet
lukt
hygieniseringsenhet?

typisk gårdsanläggning för biogas

typisk industriell biogasanläggning

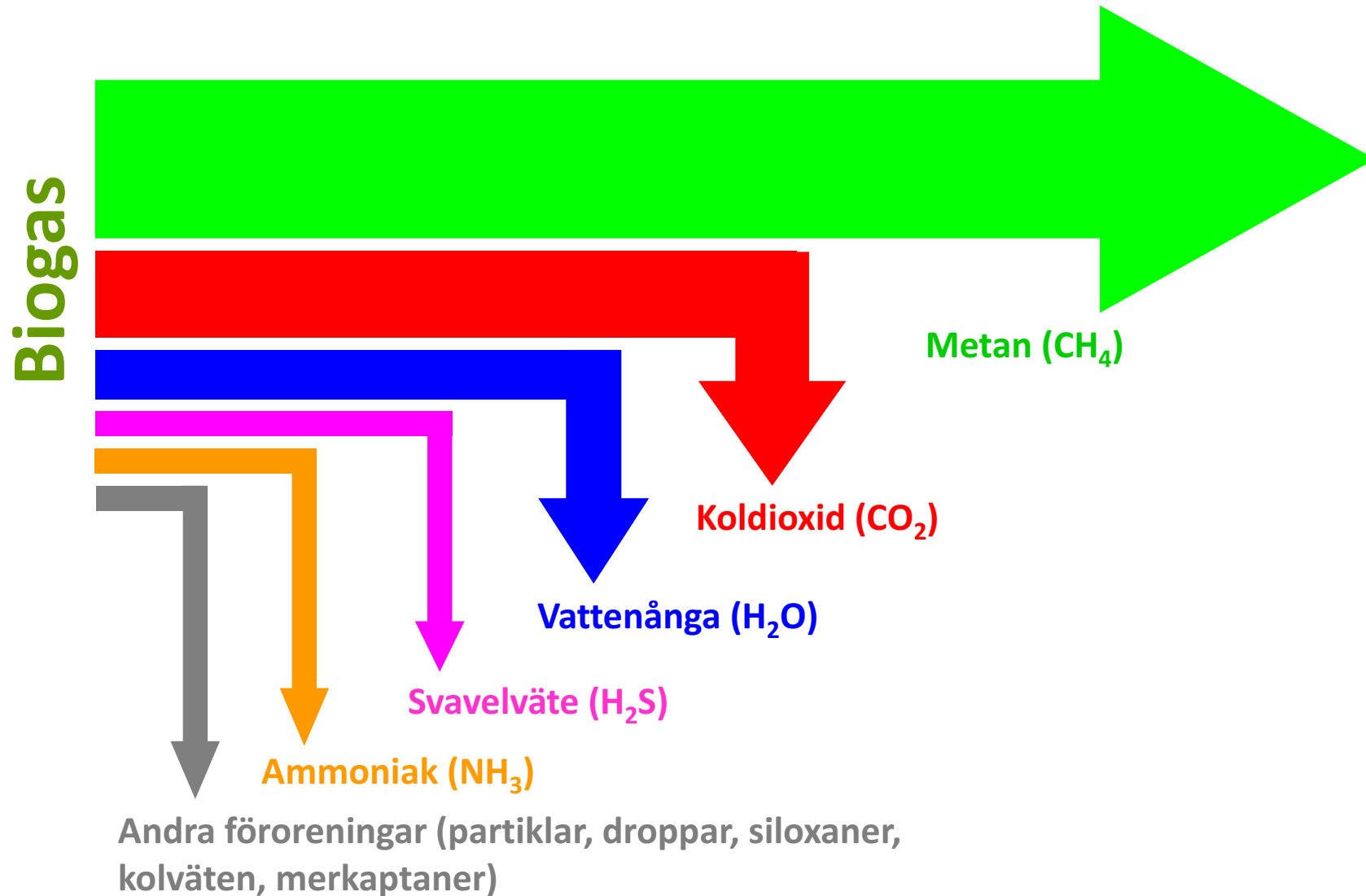
typisk biogasanläggning för avfall (med kompostering)

Uppgradering av biogas
Michael Harasek
Tekniska högskolan i Wien

Uppgradering av biogas – om separering

Steg vid uppgradering av biogas

1

- Förbehandling
- Avlägsnande av partiklar, droppar, siloxaner och spår av andra ämnen

2

- Avsvavling

3

- Kompression

4

- Uppgradering av biogasen
- Avskiljning av CO₂ och H₂O

5

- Slutbehandling
- Justering av daggpunkt och värmevärde, hantering av gas för leverans

Uppgradering av biogas

- ✓ **Olika tillgängliga tekniker**
  - ✓ PSA, Pressure swing adsorption
  - ✓ vattenskrubbning
  - ✓ absorption med Selexol
  - ✓ absorption med kemisk reaktion, t.ex. amin
  - ✓ membranseparation
  - ✓ kryoprocesser
  - ✓ hybridsystem
- ✓ **Vid val av lämplig teknik, ta INTE i första hand hänsyn till investeringskostnaden – kom ihåg: billigt kan bli dyrt!**
- ✓ Välj lämplig teknik med hänsyn till:
  - ✓ uppgraderingskapacitet
  - ✓ turn-down ratio, nedre gräns för att det ska fungera
  - ✓ stopp/start, hur fungerar det? Enkel/svår att sköta?
  - ✓ önskad kvalitet på produkten
  - ✓ energi- och kemikalieförbrukning

**Förbehandling av råvaran
Gregg Williams och Des Devlin
Universitetet i Glamorgan**

Slutsatser

- Många olika material kan användas som substrat vid anaerob rötning.
- Tillgång, kostnad, hantering, lagringsbehov, sammansättning och biologisk nedbrytbarhet bör tänkas igenom.
- Kvantitativ och kemisk analys är värdefullt för en effektiv drift av anläggningen.
- Buswellekvationen – teoretiskt energiutbyte.
- Rötbarhetstest för att bekräfta gasutbytet.
- Förbehandling kan vara gynnsam för processen och öka gasutbytet.

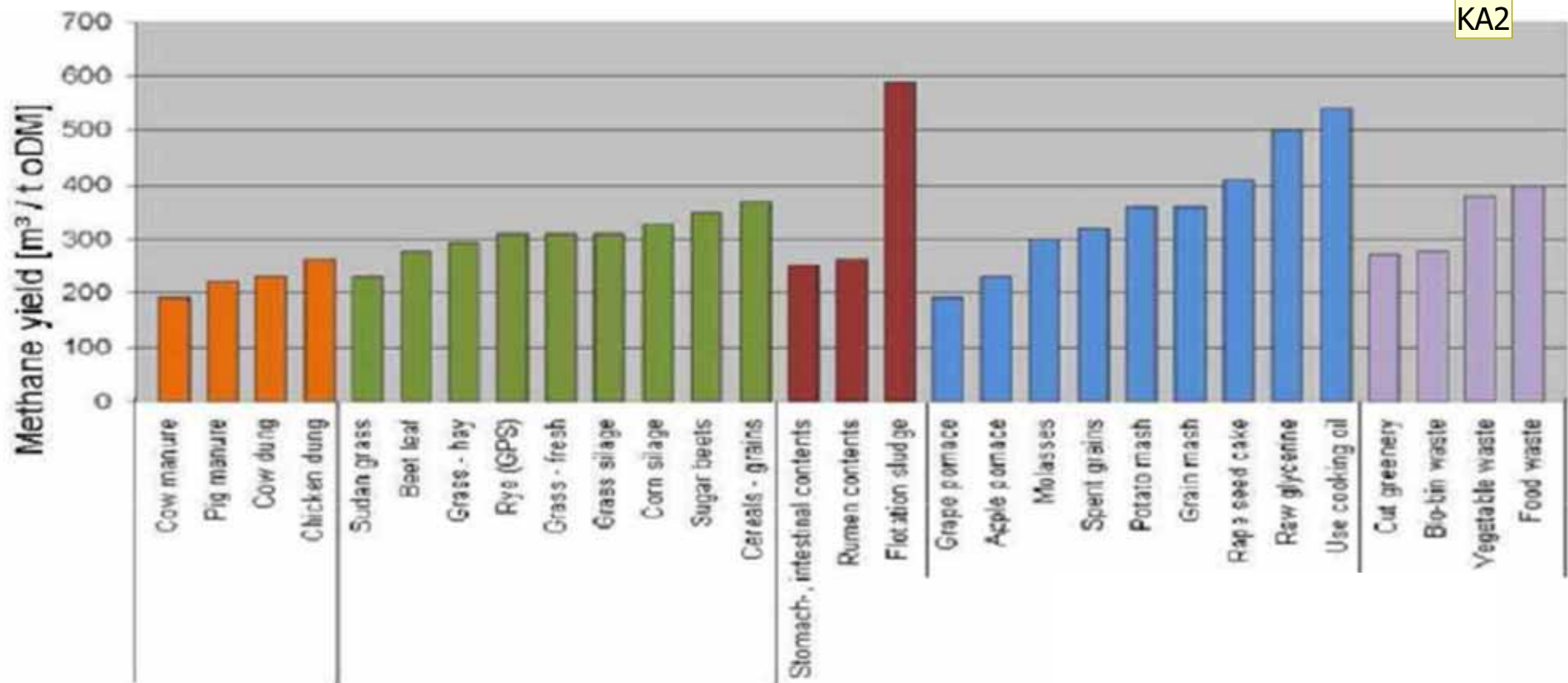
Karakterisering av råvaran – kemisk analys

Type of feedstock	Organic content	C:N ratio	DM %	VS % of DM	Biogas yield $m^3/kg^c VS$	Unwanted physical impurities	Other unwanted matters
Pig slurry	Carbohydrates, proteins, lipids	3-10	3-8	70-80	0,25-0,50	Wood shavings, bristles, water, sand, cobs, straw	Antibiotics, disinfectants
Cattle slurry	Carbohydrates, proteins, lipids	6-20	5-12	80	0,20-0,30	Bristles, soil, water, straw, wood	Antibiotics, disinfectants, NH_4^+
Poultry slurry	Carbohydrates, proteins, lipids	3-10	10-30	80	0,35-0,60	grit, sand, feathers	Antibiotics, Disinfectants, NH_4^+
Stomach/intestine content	Carbohydrates, proteins, lipids	3-5	15	80	0,40-0,68	Animal tissues	Antibiotics, disinfectants
Whey	75-80% lactose 20-25% protein	-	8-12	90	0,35-0,80	Transportation impurities	
Concentrated whey	75-80% lactose 20-25% protein	-	20-25	90	0,80-0,95	Transportation impurities	
Flotation sludge	65-70% proteins 30-35% lipids	-				Animal tissues	Heavy metals, disinfectants, organic pollutants
Ferment. slops	Carbohydrates	4-10	1-5	80-95	0,35-0,78	Non-degradable fruit remains	
Straw	Carbohydrates, lipids	80-100	70-90	80-90	0,15-0,35	Sand, grit	
Garden wastes		100-150	60-70	90	0,20-0,50	Soil, cellulosic components	Pesticides
Grass		12-25	20-25	90	0,55	Grit	Pesticides
Grass silage		10-25	15-25	90	0,56	Grit	
Fruit wastes		35	15-20	75	0,25-0,50		
Fish oil	30-50% lipids	-					
Soya oil/margarine	90% vegetable oil	-					
Alcohol	40% alcohol	-					
Food remains			10	80	0,50-0,60	Bones, plastic	Disinfectants
Organic household waste						Plastic, metal, stones, wood, glass	Heavy metals, organic pollutants
Sewage sludge							Heavy metals, organic pollutants

AL Seadi (2001)

Karakterisering av råvaran – uppskattat metanutbyte

- Från litteraturen

Big East Handbook (2008)

Bild 22

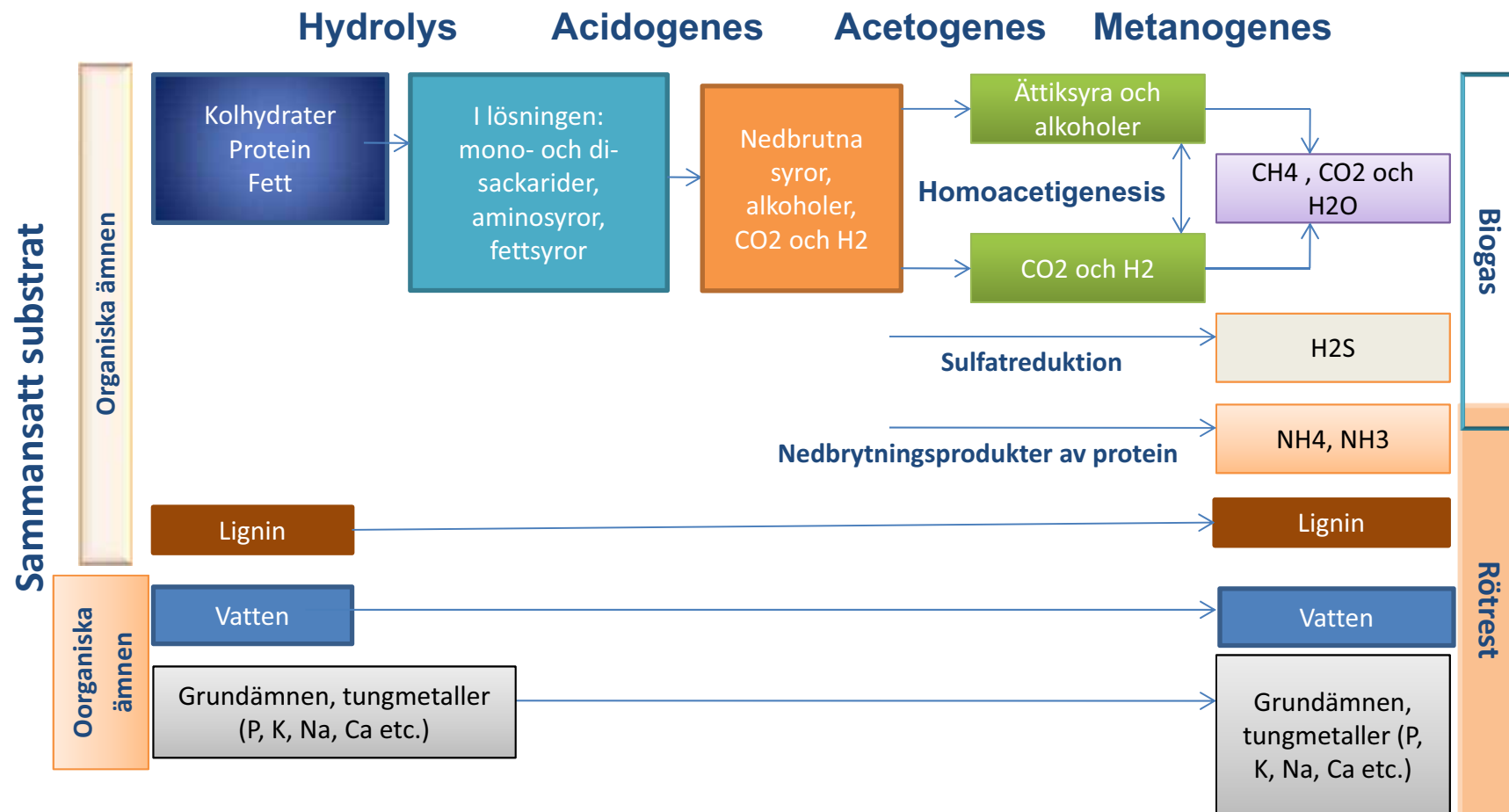
KA2

Karin Abrahamsson; 2012-01-23

Rötrestens egenskaper och behandling
Sandra Esteves
Universitetet i Glamorgan

Anaerob rötning

Näringsämnen i rötresten

Material change for
a better environment

Environment
Agency

Waste Protocols Project

Anaerobic Digestate

Partial Financial Impact Assessment of the introduction of a Quality Protocol
for the production and use of anaerobic digestate

Table 6: Example nutrient contents of further selected digestate products [8, 4, 21]

Parameter	Rötrest från ko			Rötrest från gris			Rötrest från mix (30 % ko, 50 % gris, 20 % C&I)		
	Whole	SL	SF	Whole	SL	SF	Whole	SL	SF
Torrsubstans (%)	7	3.1	23	5	1.5	30	4	1	30
Totalt kväve (kg/ton)	5.47	4.6	9	5.05	4.36	9.56	5.15	4.49	12.5
Tillgängligt kväve (kg/ton)	3.29	3.3	3.3	3.78	3.79	3.72	4.12	4.13	4
Organiskt kväve kvar (kg/ton)	2.18	1.3	5.7	1.27	0.57	5.84	1.03	0.36	8.5
Fosfat (kg/ton)	1.02	0.2	4.2	1.21	0.56	5.49	1.16	0.37	10
Uppskattat värde (totalt N, P)	£3.73	£2.22	£9.65	£3.82	£2.62	£11.69	£3.79	£2.41	£19.22
Tillgängligt värde (totalt N, P)	£1.74	£1.46	£2.86	£2.01	£1.79	£3.48	£2.14	£1.87	£5.17

SL = separerad vätska
SF = separerade fibrer

Slutsatser

Fundera över vilka möjligheter till användning av rötresten som finns.
Finns det någon uthållig marknad?

Rötresten innehåller värdefulla näringsämnen som gör dem lämpliga som alternativ till kemiska gödningsämnen.

Separationstekniker kan användas för att separera näringsämnen (NPK) från den fasta rötresten.

Viktigt vid val av separator är vilket slags användning rötresten kommer att få.

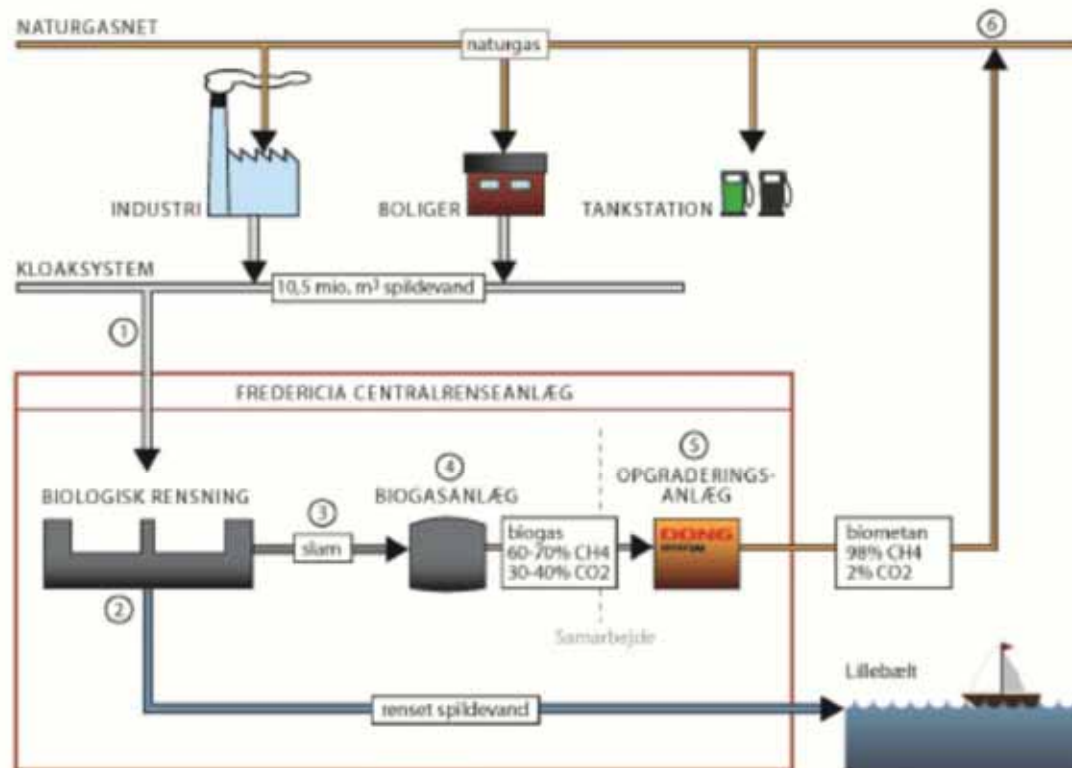
Läget för biogasen i Danmark
Bruno Sander Nielsen
Danska biogasföreningen

Från Nordsjögas till Fredericiagas
Asger Myken
DONG Energy

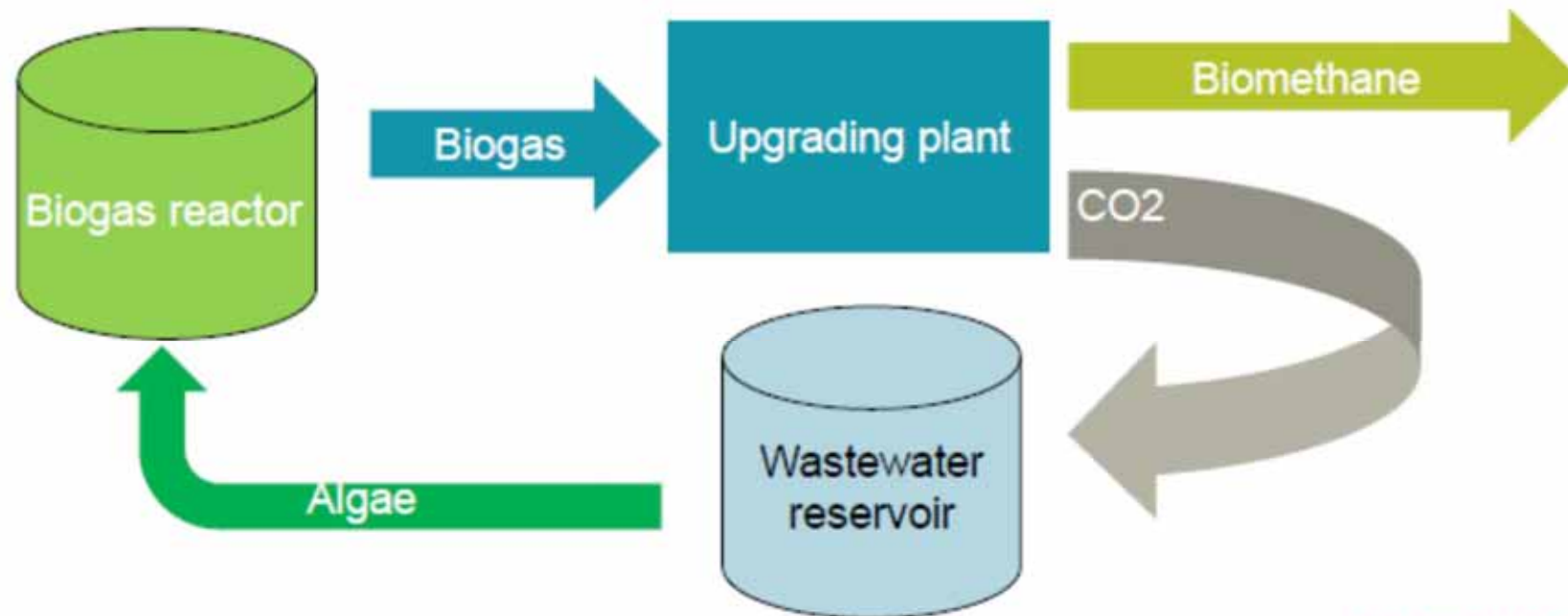
För första gången distribueras nu biogas i naturgasnätet i Danmark (DONG ENERGY)

- I drift sedan 16 september 2011
- Förväntad produktion: 810 GWh/år
- Biogas från avloppsreningsverk

Algproduktion binder koldioxid vid uppgraderingsanläggning i Fredericia

- Möjligt projekt med Fredericia Spildevand som projektledare
- CO₂ från uppgraderingsprocessen används för att stimulera algproduktion
- Biogasen ger förbättrad CO₂-reduktion

Överskott på vindkraft till biogas
John Bøgild Hansen
Haldor Topsøe A/S

Etablering av en europeisk biogasmarknad
Knud Boesgaard
energinet dk

Fakta om Energinet.dk

- Oberoende offentligt företag
  - Ägs av danska staten
- Icke vinstdrivande företag
- Äger och driver basen i infrastrukturen för energi
  - 400 kV högspänningsnät
  - 80 bar högtrycksgasledningar
  - Nord Pool Spot
  - Nord Pool Gas
- Handhar flera offentliga uppdrag på energiområdet
  - Stöd till grön energiproduktion
  - Finansiering av energiforskning
- Medlem i europeiska nätverket för operatörer i överföring av gas/el (ENTSOG/ENTSOE)

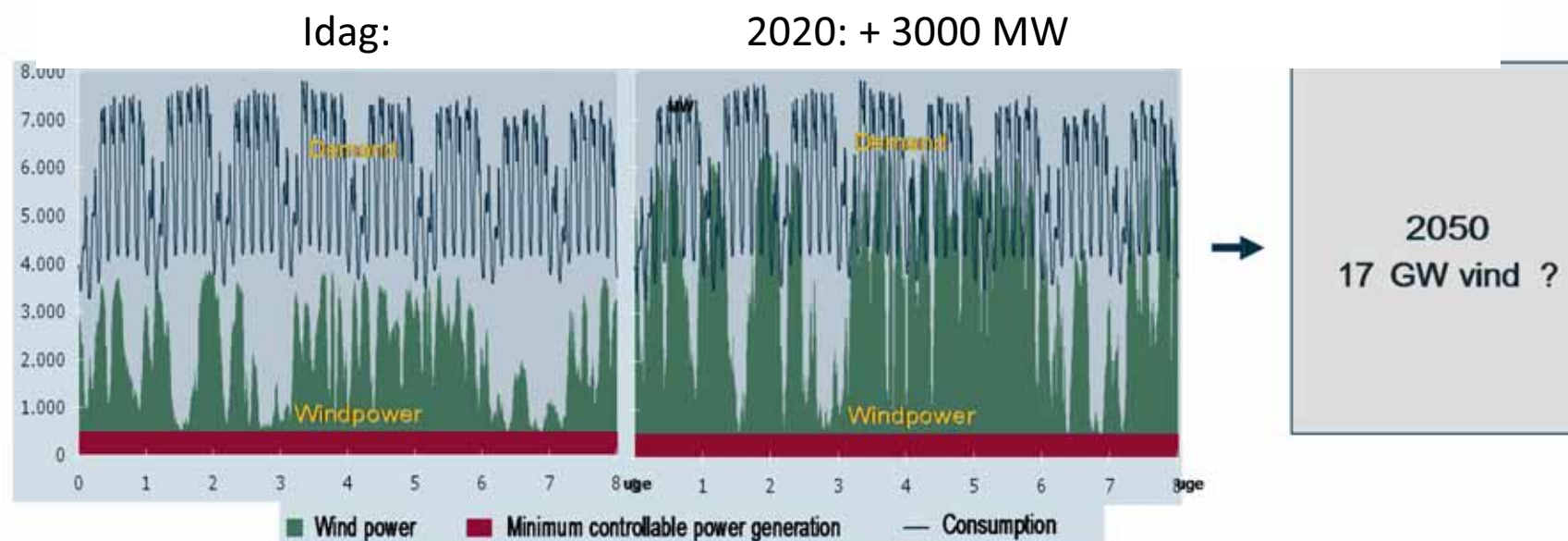

Arbetar för ett CO2-neutralt energisystem

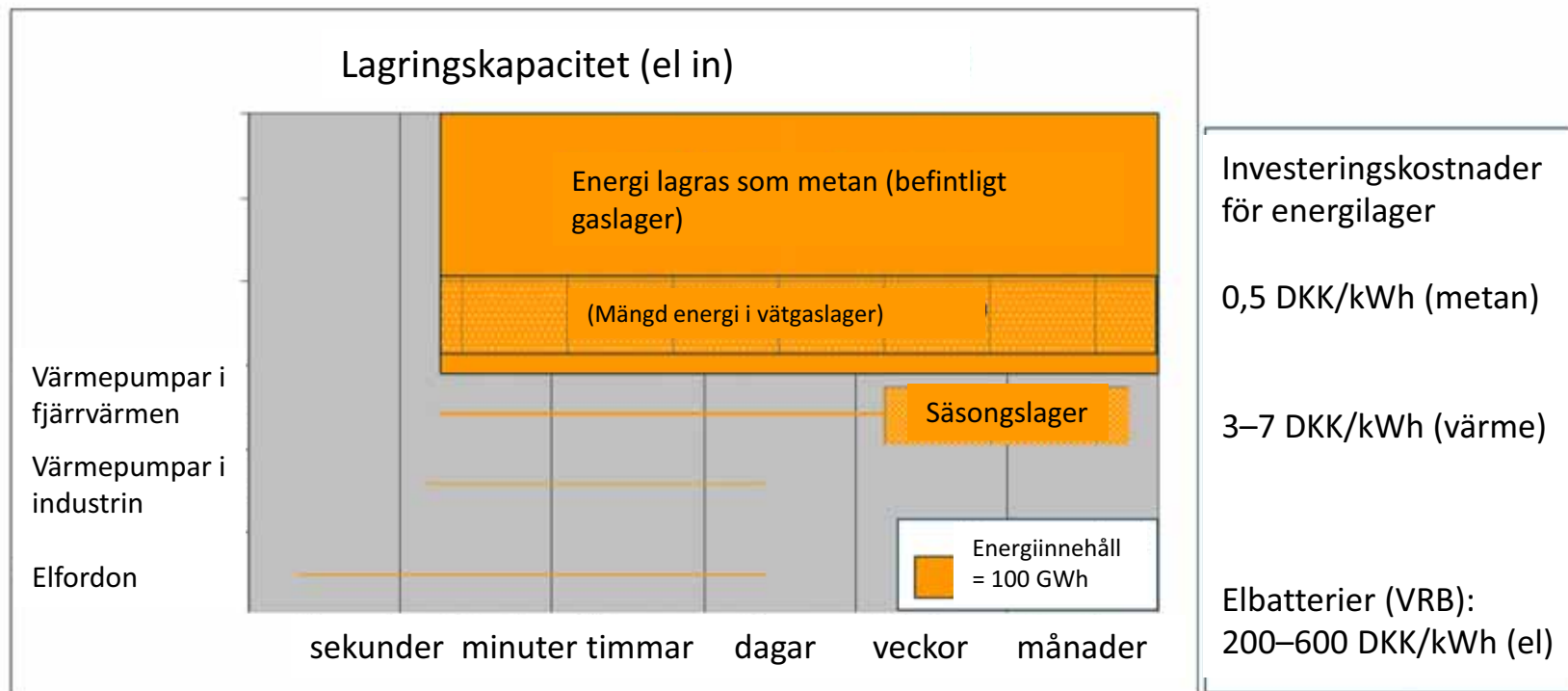

- Fossilbränslefritt 2050
- 50 % vind 2020
- Smarta elnät som intelligent elkraftsystem
- Potential för gas i transportsystemet
- Flytande naturgas, LNG, som alternativ med låga CO2-utsläpp för fartyg
- Sammanbundna system för vind och gas
- Förnybara gaser som komplement till naturgas

Vision för Danmark 2025: ytterligare 3000 MW vindkraft

Balansering av kraft och stabilitet i elsystemet

Det flexibla biogasnätet
Lars Byberg
Bioenergi Vest A/S

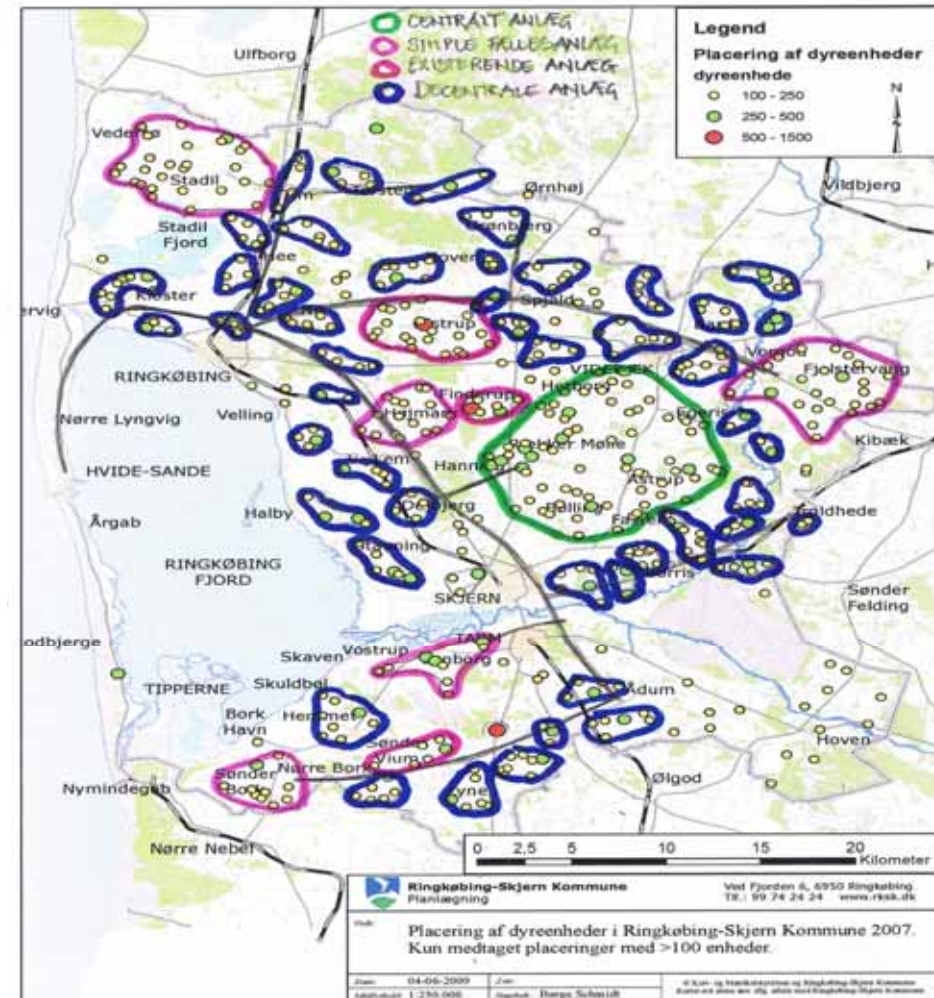
Ringkøbing-Skjern Municipality

Kommunen har 59 000 invånare, 1000 kreaturs- och grisgårdar och 100 000 hektar odlad jord

Ringkøbing-Skjern kommuns modell

- 30–90 decentraliserade biogasanläggningar
- 1–2 centrala biogasanläggningar (serviceanläggningar)
- Fiberfraktion
- All slags biomassa

**Svenska erfarenheter av biogas/biometan
i transportsektorn
Roland Nilsson
E.ON Gas**

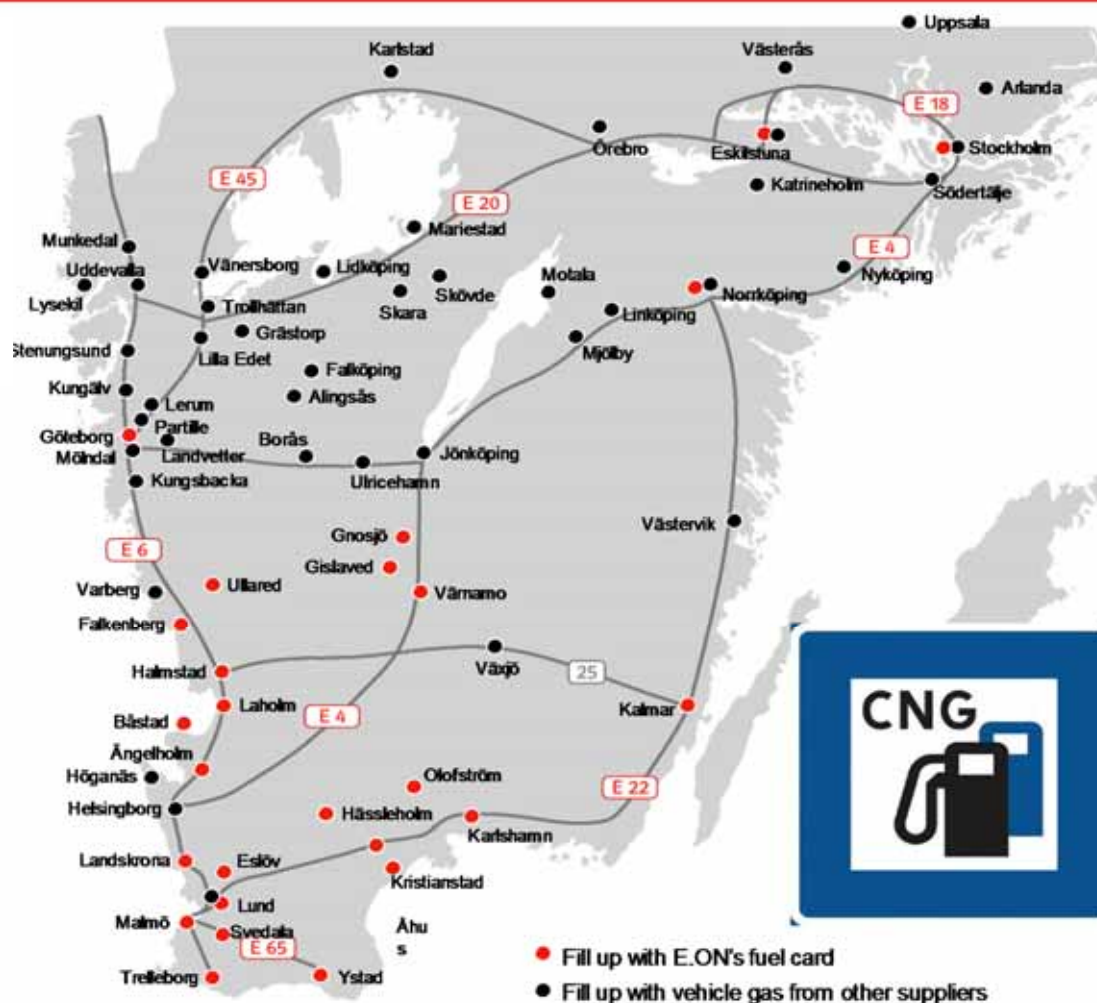

Kartan visar tankstationer för fordonsgas i södra Sverige.

Tankställen i norra Sverige:

- Östersund
- Boden
- Sundsvall
- Skellefteå

120 offentliga tankstationer
50 depåer för tung trafik
30 000 privatbilar
950 bussar
350 lastbilar

Marknadsföring av metan som fordonsbränsle

- E.ON Gas Sverige AB säljer komprimerad naturgas och biogas vid 35 öppna tankstationer i södra Sverige.
18 bussdepåer.
Årlig volym 400 GWh som ersätter 40 miljoner liter bensin/diesel.
- 40 % är biogas

Mål:

- Tillförsel 2000 GWh/år 2020, varav 75–100 % biogas

Vad driver marknaden för biogas som fordonsbränsle?

Framväxande behov och ekonomi

EU-direktiv om förnybar energi

Nya möjligheter att utveckla jordbrukssektorn

Stor miljönytta – globalt, lokalt, regionalt

Befintlig teknik för produktion och användning

Låg eller ingen skatt i många länder

Infrastruktur på plats

Stor potential – organiskt avfall, gödsel, grödor och i framtiden trä

Foto: Schmack

Författarna har ensam ansvar för innehållet i detta dokument. Det företräder inte nödvändigtvis Europeiska gemenskapens åsikter. Varken EACI eller Europeiska kommissionen ansvarar för någon form av användning av informationen som finns i dokumentet.